

škofa o priliki njegovega prihoda v Ptuj se v tamošnji grad ni hotel spustiti.

Vrhu te očitne razžalitve je več solnograških fevdov prodal brez vsakega dovoljenja in s tem oškodoval svojega fevdnega gospoda. Zaradi tega je bil dne 3. februarja 1285 poklican v Gradec pred deželno sodnijo. Ker pa ni hotel tje priti, zgubil je vsled razsodbe z dne 5. julija t. l. Vurberg in vse solnograške fevde. Še le vsled posredovanja nekaterih plemenitnikov, zlasti pa nemških vitezov, katerim je dne 8. julija 1285 prepustil patronstvo čez velikonedeljsko cerkev¹⁾, se je Friderik v naslednjem letu udal zahtevam nadškofa ter mu izročil ptujski grad. Na to je nadškof Rudolf Frideriku podelil dedne solnograške fevde in dne 16. decembra 1286 tudi Vurberg. Pa za slednjega moral je v poravnavo storjene škode plačati 5000 mark v srebru.²⁾

Kmalu potem, toda gotovo še le po l. 1288.³⁾ je Friderik III. Ptujski umrl. Ker ni otrok imel, podedoval je njegovo imetje njegov brat Hartnid II.

Hartnida II. Ptujskega zgodovina nikakor ne hvali, kajti bil je trdosrčen vitez brez vesti in poštenosti, ki je s podložniki neusmiljeno ravnal in vsakovrstne krivice doprinal. Zato je solnograški nadškof štajarske fevde, med njimi tudi Vurberg, izročil njegovemu starejšemu sinu Herdeggu.

Herdegg Ptujski, maršal na Štajarskem, in njegov brat Friderik sta zlasti za Ormož znameniti osebi. Dala sta namreč v četrtek pred vnebohodom Kristusovim l. 1331. tamošnjim tržanom tiste meščanske pravice in svobodščine, kakor so jih imela druga mesta na Štajarskem, zlasti Ptuj.⁴⁾

Herdeggu je koncem prve polovice 14. veka sledil sin Hartnid III. Njemu in Hartnidu, sinu Amelricha Ptujskega, je solnograški nadškof Ortolf dne 13. maja 1363 dovolil, da smeta svoja posestva, fevde in lastino združiti, toda morala sta pod kaznijo zgube obljubiti, da solnograških fevdov ne bota nikdar utajila ali prodala.⁵⁾

Hartnid III. je umrl okoli l. 1380., zapustivši več nedoletnih otrok, katerim so bili ujeci Ulrik Walseeski, Henrik Rauchenstainski in Haug Devinski gerobi. Okoli l. 1390. je Hartnidov sin Bernard postal polnoleten ter je prevzel očetova posestva, med temi tudi Vurberg. Bil je višji maršal na Štajarskem in velik dobrotnik dominikanskega in minoritskega samostana v Ptuj.⁶⁾ Ob njegovem času so l. 1396. prirazbijali Turki, najhujši sovražniki krščanstva prvokrat na slov. Štajar ter hruli naravnost proti Ptuj. Mesto, ki takega pohoda ni pričakovalo, bilo je le za silo utrjeno. Zato se ga je ljuta druhal zlahkega polastila, še ložje izropala in potem zapalila. Brez posebnega truda so Turčini polovili prestrašene meščane in deželane v okolici ter 16.000 ljudi, mož, žen in otrok, z živino in drugim imetjem s seboj gnali proti Ogorskemu in dalje v Azijo v bridko sužnost. So-li divjaki dospeli tudi v Vurberg, ni znano; najbrž so se zažvoljili z bogatim plenom, katerega so si v Ptuj in okolici nabrali.

Ker Bernard Ptujski precej časa ni dobil moškega naslednika ter je vedno bolehal, izročil je že dne 19. februarja 1396 z odobrenjem solnograškega nadškofa

več fevdov svojemu uju Ulriku Walseeskemu.¹⁾ Ta je dne 14. februarja 1398 z zaveznim pismom priznal, da je od solnograškega nadškofa Gregorja v fevd dobil gradove Ptuj, Ormož, Središče in Vurberg, katere mu je Bernard Ptujski bil za slučaj svoje smrti sporočil.²⁾
(Dalje prih.)

Smešnica. Zdravnik: »Vaš bolni mož naj vzame od tega zdravila vsako peto uro po jedno žlico!« — Bogata pa ošabna kmetica: »O, gospod zdravnik, mi nismo siromaki! Jaz rada plačam toliko zdravila, da bo moj mož vsako uro vzel po tri žlice.«

Razne stvari.

(Milostlj. knezoškof) so preteklo nedeljo na misijonu pri Sv. Ilju v Slov. gor. popoldne ob 2. vodili procesijo, blagoslovili misijonski križ, podelili vernikom papežev blagoslov ter slovenski misijon slovesno končali in nemškega pričeli.

(Ljudski shod) skliče Slovensko društvo v nedeljo 17. t. m. ob 3. popoldne v gostilnici g. M. Poliča pri Sv. Lenartu v Slov. goricah; trije gospodje poslanci dr. Radač, Fr. Robič in dr. Gregorčec bodo poročali o deželnem in državnem zboru.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Ormož in okraj.) Prvomestnikom je izvoljen g. dr. Ivan Gršak, tajnikom g. nadučitelj A. Porekar in blagajnikom g. Anton Šoštarčič.

(Mariborska čitalnica) priredi veselico s sodelovanjem akadem. društva »Triglava« dne 10. febr. t. l. v prostorih »Gambriushalle«. Začetek ob 8. uri zvečer. A. Koncert. B. Ples. Godba mestnega gledališča mariborskega. Vstopnina za člane je 50 kr. za osebo, za nečlane 1 gld., za obitelj do treh oseb 1 gld., za nečlane 1 gld. 50 kr.

(V Celju) v prostorih čitalnice priredé č. šolske sestre dne 13. svečana ob 1/3. in 14. svečana ob 1/2. 7. uri popoldne igrokaz: Sv. Alojzij Goncaga. Kat. podp. društvo tem potem uljudno vabi vse ude in dobrotnike k tej predstavi. Ob enem se pa obrača zopet do požrtvovalnih dobrotnikov in milih prijateljev učeče se šolske mladine, da bi se tudi letos blagohotno z doneski spominjali izborne sesterne šole za celjsko okolico. Poleti se bođe namreč dosedanje šolsko poslopje povišalo za eno nadstropje in šola polagoma razširila v 5 razredno. Denar izvoli se pošiljati po poštnih nakaznicah z naslovom: Franc Irgl, vikarij v Celju.

(Veselic in Slomšekovo svečanost) z odkritjem Slomškove slike priredi kmečko bralno društvo v Jarenini dne 17. svečana v gostilni gosp. Deučmana; začetek ob 5. uri zvečer. Vstopnina le za gospode: za čitalnične ude 20 kr., za neude pa 30 kr.

(Slov. katol. delavsko društvo v Žaleu) priredi prvi občni javni zbor v Žaleu in dvorani »pri zlati kroni« prih. nedeljo, dne 10. t. m., ob 4. uri popoldne s tem-le vsprejdom: 1. Volitev odbora. 2. Razni govori. 3. Prosta zabava. — Prijatelji slov. katol. delavcev dobro došli!

(Imenovanje.) Okrajni sodnik v Marenbergu, g. Jakob Munda, imenovan je svetovalec deželne sodnije. Gosp. dr. Adolf Pfefferer pa pride za okr. sodnika iz Mokronoga v Laški trg.

(Posojilnica v Brežicah) imela je v prvem mesecu svojega poslovanja 12.680 gld. prometa. Vesel napredek!

¹⁾ Pettenege, Urkunden des Deutsch-Ordensarchives, I., 164.

²⁾ Dr. Alb. v. Muchar, Gesch. Steierm., VI., 16., 17., 31. in 32. Da bi navedene razprtije s solnograškim nadškofom imel Hartnid II. Ptujski, kakor trdi Ferd. Raiss v svoji knjižici: Pettau — na str. 251., je zgodovinsko neutemeljeno.

³⁾ Dne 27. maja 1288 se v neki listini obljubi grofu Ulriku Vobreskemu (Heinburg na Koroškem) vogtijo v Gornjemgradu s pogojem, da njo imenovan grof v fevd dobi, izročiti vojvodi Albrehtu Avstrijskemu. (Archiv f. Kärnten, IX. (1864) str. 93, št. 631.)

⁴⁾ Rokopis št. 13.996 v e. kr. dvorni knjižnici na Dunaju.

⁵⁾ Dr. Alb. Muchar, Gesch. Steierm., VI., 366.

⁶⁾ Glej ustanovne listine pri minoritih v Ptuj.

¹⁾ Dr. Alb. Muchar, Gesch. Steierm., VII., 59.

²⁾ Izvirna listina v dež. arhivu v Gradcu.

(Dijaški kuhinjiv Mariboru) so premil. kn-skof dr. Mihael Napotnik darovali 15 gld., mil. gospod stolni proš 10 gld., čast. gosp. Sim. Gabere, župnik v Framu, 4 gld. in »Gambrinus« 1 gld. Bog povrni!

(Veselica v dijaškem semenišču.) Gojenci dijaškega semenišča so dne 3. febr. popoldne priredili prav lepo veselico. Peli so slov. in nemske pesmi, predstavljali igro »Na razpotju« v občeno zadovoljnost, zlasti je vsem dopadlo sviranje novoustanovljenega tamburaškega zhora.

(Nov krasen oltar) in sicer iz belega mramorja dobijo v Nazaretu v gor. Savinjski dolini za lavretansko kapelo. Izdeluje ga gosp. Vurnik v Radoljici na Gorenjskem.

(Napredek.) Slovenci napredujemo. V Šmihelu nad Mozirjem dobiva neki gospod velikanski angleški časnik »The Times«.

(Za novo slov. gimnazijo v Celju) je peticijo odposlala občina trg Središče; nadalje občini Grušovje in Vrhovle na Prihovi za to gimnazijo in za premembo domovinske postave.

(Spomladna prikazen.) V Nazaretu v gornji Savinjski dolini videli so dne 19. jan. prve trobentice; toda kje še je spomlad!

(Sv. misijon) bode v Solčavi od 8. do 10. marcija; vodila ga bodeta čč. jezuita oo. Doljak in Vrhovec. Od 1. do 10. febr. pa vodijo sv. misijon na Dobrni čč. gg. lazaristi od Sv. Jozefa pri Celju.

(Slovesna tridnevica) pod vodstvom č. o. Doljaka se bo obhajala od 24. do 26. svečana pri Sv. Petru niže Maribora.

(Novo štacuno na Ptuj) na Kartinovem poleg g. Orniga odperl bo 2. marcija g. Mat. Nemeč iz Maribora in se priporoča z najboljšim in najnovejšim manufakturnim blagom. Stanovaleci ptujskega in drugih okrajev, kupujte pri našem narodnjaku!

(Narodna čitalnica v Ptuj) priredi dne 16. febr. t. l. v lastnih prostorih »Narodnega doma« plesni venček. Začetek ob 8. uri zvečer. Glavna skupščina »Narodne čitalnice« za 31. društveno leto 1894 pa bode v nedeljo, dne 17. febr. ob 3. oziroma ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih. Odbor.

(»Bralno društvo« v Kostivnici) ima v v nedeljo, dne 10. t. m. ob 3. uri popoldne v šoli svoj redni občni zbor z običajnim vspešnim.

(Bliskanje v zimi.) Od Sv. Andreja v lipniškem okraju se poroča, da je bilo tam zadnje dni minolega meseca videti čudno prirodno prikazen. Okoli 7. ure zvečer se je dalj časa močno bliskalo prav kakor poleti, ali groma ni bilo čuti.

(Slovenski poduk v Gradcu.) Deželni zbor je lani sklenil, naj se v Gradcu na deželni realki podučuje slovenščina. Deželni šolski svet se je izrekel zoper to. Šolski odsek deželnega zbora pa neče odnehati. Nujno se mu zdi potrebno, da se na Spodnjem Štajarskem naseli mnogo nemških uradnikov, odvetnikov in notarjev, in zato bo predlagal deželnemu zboru, naj obnovi svoj sklep.

(V Vojniku pri Celju) ima v nedeljo dne 10. februarja t. l. ob 4. uri popoldne pri »starem Vrečerju« društvo »Edinost« svoj letni zbor, pri katerem se bo volil novi odbor za l. 1895. ter bo govoril čast. g. J. M. Keržišnik. Končno predstavljali bodo vojniški diletanti igri »Brati ne zna« in »Gluh mora biti«. — K obilni udeležbi vabi vse domoljube prav uljudno odbor.

(Stekel pes) se je koncem januarja klatil blizu Ormoža ter obrizel neko 9letno deklico in nekega kmeta. Neki ormoški meščan je psa ustrelil. Okr. glavarstvo ptujsko pa je 28. januarja zaukazalo pasji zapor za Ormož in bližnje vasi za tri mesece.

(Srebrno leto.) Katol. pol. društvo v Konjicah je dne 29. jan. t. l. nastopilo 25. leto svojega obstanja. V nedeljo, dne 17. febr. t. l. ob 3. uri popoldne bo obhajalo občni zbor, pri katerem se bo volil društveni odbor za 25. ali »srebrno« društveno leto. P. n. družbenike in prijatelje uljudno vabi na zborovanje

Odbor.

(»Delavsko bralno in pevsko društvo«) v Mariboru priredilo je dne 6. svečana zabavni večer s petjem in plesom.

(Visoka starost.) 27. jan. je umrl pri Sv. Trojici v Halozah bivši viničar Matevž Pozinšek v 89. letu svoje dobe. Današnjih viničarjev mnogi ne bodo učakali tolike starosti; nekateri dišijo preveč po — žganjici!

(Velika nesreča na morju.) Dne 30. januarja zjutraj je v Severnem morju angleški parnik »Crathie« butnil v nemski parnik »Elbe« in ga globoko prodril. Ko se je »Elbe« jela potapljati, nastala je na ladji, na kateri je bilo 240 popotnikov in 160 mornarjev, grozna zmešnjava. Rešilo se je le 20 oseb, 380 pa jih je potopilo, največ Nemcev, pa tudi nekaj Dunajčanov.

(Ormoška čitalnica.) Izvoljen je predsednikom g. dr. J. Omulec, v odbor pa gg.: župnik Vil. Venedig kot podpredsednik, beležnik dr. Ivan Gršak, trgovec Al. Mikl, gostilničar Fr. Gomzi kot blagajnik, učitelj Jož. Rajšp kot tajnik, in nadučitelj A. Porekar; njih namestnikom gg.: kontrolor J. Knop, gostilničar Simon Kandrič in mlinarski mojster Fr. Magdič.

(Snežni plaz.) Pri predzadnjem snežnem vremenu podsl je plaz ob cesti na Solčavo pri »Igli« več mimogredočih ljudij, ki pa so se prestrašeni in nekoliko pohabljeni vsi rešili.

(Umori na Dunaju.) Dunajčani so močno razburjeni; kajti v mesecu januarju so se zgodili na Dunaju trije grozni umori, toda morilcev policija še do zdaj ne more zaslediti.

(Pet oseb utonilo.) Ko se je 26. jan. peljalo več delavcev iz mitroviške tovarne za izdelovanje tanina na Hrvatskem preko Save, prevrnil je silen veter čoln in je pet oseb našlo smrt v valovih.

(V Amsterdamu) je že od nekdaj v navadi, da se moli v začetku občinske seje »Očenaš«. Zadnjič so zahtevali nekateri odborniki, naj se odpravi ta navada. Načelnik odvrne, da bi potem niti ne vedeli, če je Amsterdam še krščansko mesto. Pri glasovanju je bila ogromna večina za dosedanji običaj.

(Potres) je 17. t. m. razdejal mesto Kuhan v Aziji v treh minutah. 1200 ljudij je bilo posutih v mošeji in v družih javnih zavodih.

(Močna pa huda žena.) V Moguncu na Nemske je zagnala neka žena svojega moža, s katerim se je bila spila, skozi okno iz prvega nadstropja na ulice. Mož se je vsled padca težko poškodoval.

Listič upravnštva. Naročnikom našim pri Sv. Urbanu pri Ptuj in drugod naznanjamo, da sme pismonoša po postavi zahtevati za časnike le $\frac{1}{2}$ kr. ali 1 vinar. — G. Ign. Petr. pri Sv. U. p. P. Ne bojte se za denar. Sma Vam ga vpisali kot naročnino a $\frac{1}{4}$ leta.

Svilnato blago za plesišče 35 kr.

do 14 gld. 65 kr. meter — kakor tudi črna, bela in pisana Hennebergova svila meter po 35 kr. do 14 gld. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, damasti itd. (blizo 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrazcev itd.) Poštne in carine prosto na dom. Vzorci obratno. Pošta v Švico se plača po dvoje. 1-7

Tovarne za svilo G. Henneberg (c. in kr. dvor. list.) Zürich.

Loterijne številke.

Trst 1. februarja 1895: 9, 47, 60, 43, 2
Linc " " 82, 79, 40, 15, 24